

Ara bé la *r* d'aquest mot era breu (com és forçós en llatí davant nasal + oclusiva), i ens ho corroboren els NLL i noms comuns com *llémpu*, *Coma-Llémpia*.

Coincidència impressionant amb el significat etimològic de l'altre nom de la vall, CAPUD-AQUIS > *Caboecs*, ⁵ *-et*, *Cabó*. Es coneix que entre certs curials urgellesos (no en va el futur papa Gerbert havia anat a fer estudis al scriptorium de la Seu d'Urgell!); no mancà alguna noció més o menys conscient del sentit etimològic de *Nempas*, car, en un doc. de 1089, ho trobo grafiat «in valle *Nempas*», amb la *ph* de la forma hellenitzant *nymphae* del llatí normal.

Les troballes romanes i prehistòriques documentades en la nota 1, comproven la versemblança que la vall de Caboet vagi tenir des de temps romans dos ¹⁵ noms, i tots dos en forma de llatí vulgar, més o menys arcaic: NĪMPAS (o VALLIS NĪMPETANA), i CAPUDAQUIS: aquest, potser especialitzat al bell capdamunt.

És possible que aquesta supervivència pirinenca del ²⁰ nom de les NĪMPHAS no vagi restar isolada. Si el nom del llogaret de *Nèfol* (agr. de Bellver, a la Batllia de Cerdanya), on també neixen torrents, prové de NĪMPHULUM (potser en un sentit semblant al *Nymphaeum* clàssic, lloc consagrat a les deesses aquàtils). Un altre ²⁵ podia haver-se trobat en el Monte *Napeta*, que lleixo en un doc. de 1065; val a dir que és dada isolada, ⁶ ço que d'una banda fa dubtar, i d'altra banda facilitaria el relligament fonètic-morfològic, admetent que s'hi han esborrat dues tildes *Nāpetā*: o sigui < monte > *Nampetan*, on la *e* pretònica de *ne-* estaria dissimilada en *na-*. Aquí, és cert que no es tracta de la mateixa vall de Cabó, però sí d'una afrontació meridional d'un indret de la vall de Fígols, separada de la de Cabó per la ribera del Segre, i un poc més meri- ³⁵ dional.

Altre nom dubtós i escadusser és un *Nampio*, NP, que apareix relacionat amb el poble parlarès d'Escàs en doc. de 850 (*Colle*. Moreau I, 187v^o). Si estigués accentuat *Nampió*, un NP *NĪMPHĪO, -ONIS, no fóra ⁴⁰ pas inconcebible, cf. *Nymphigena*, l'epítet d'Aquilles.

¹ Fasc. VII «Cabó», del *Corpus de Sepulcros Megalítics*, del «Servicio de Investigaciones Arqueológicas». — ² No queda clar que porti el nom de Caboet un cavaller *Berengarius de Caputzelle*, citat ⁴⁵ en un doc. de 1190 on es parla d'Oliola, Biosca i *Taravat* [vall de Rialb], Miret, *TemplH.*, 225), o sigui poblacions més al S. que Cabó, però no molt allunyades. Si de cas hauria d'haver-hi mala segmentació dels mots, en lloc de «*Caputz e (l)le ---*». — ⁵⁰

³ Com que hi interviendria també l'etimologia popular, natural per a llocs on pesquen i xipollegen les oques, en definitiva pot també venir d'això, si bé encreuat amb aquesta altra filiació, el nom de *Calalòca*, veïnat dependent de Mollet de Peralada en la zona de molins i d'aiguamolls empordanesa. —

⁴ Observem que *Caborreu* i *Caborriu* no poden venir de la forma tardana CAPU que ha donat el cat. *cap*, cast. *cabo*, fr. *chef* etc., car el resultat fonètic normal de la combinació CAPU-RECU (CAPU-RIVU) ⁶⁰

hauria estat **cabrec*, **cabriu*; encara s'hi conservava la consonant final; però tampoc deuria ser CAPUT ni CAPĪTE, perquè llavors tindriem *Cabodr-* amb *d*. Seria precisament el ll. vg. CAPUD, amb *-d* que s'assimilà a la *-r*. Això concorre a demostrar l'exactitud de la base CAPUDAQUIS (CAPUDAICS) que hem admès per a *Caboet*. — ⁵ També hi hauria una altra explicació en rigor possible i fins prou defensible, de l'evolució en *-z* (> zero) del nostre nom: com hem vist, la forma *Capisacho* del doc. orig. de 1237, suposa la base CAPITIS AQUA; potser, doncs, hi hagué, coexistent, un *kabedzaiks*, d'on (amb la *e* labialitzada per influència de la *b*), *kaboðaiks*, *-oets*. No és necessari, però res no impediria admetre que coexistissin les dues variants sintàctiques en l'ús urgellenc, sumant-se totes dues vies en el nostre nom. — ⁶ Cf. infra art. *Fígols*.

Les CABÒRIES

DECat II, 516b1-16, probablement en el sentit de 'lloc d'escassa substància'.

Cabós frag., V. *Cabàs*

CABORRIU (CABORREU)

Nom de dos veïnats de la Baixa Cerdanya: 1) *Caborriu* (o *Coborriu*) de *Bellver*, dit antigament *Caborriu de Talló*, situat al terme de Bellver de Cerdanya; i 2) *Caborriu* (o *Caborriu*) de la *Llosa*, al Baridà, agregat a Lles. És també (3) el nom d'una masia a Vallarques (Alt Urgell), a la part alta i occidental de la vall.

PRON. POP. 1) *kuburiu*, *kubañiu* (E.T.C. I, 45); 2) *kubañiu* (1935); 3) *kaboñiu*, oït a Gavarra (1957; Ll. XVIII, 73).

DOC. ANT. 1) *Caborriu de Bellver: Caputrive* 1137 (Baraut, *Urgellia* I, 169), *Caborriu* 1137 (id.), *Bernardi de Caborrivo* 1171 (Serra, *Pinós Mipl.* III, 108), *Caputreo* S. XIII (Baraut, *Urgelia* I, 55), *Coboriu de Telo* S. XIII (Vila, *Cerdanya*, 228), *Caborriu* 1278 (Serra, *Pinós Mipl.* III, 202), 1359 (*CoDoACA* XII, 87).

2) *Caborriu de la Llosa: Caputreo* 1040 (Baraut, *Urgellia* V, 61), *Caborrit* 1289 (Serra, *Pinós Mipl.* I, 378), *Raymundi de Caborrivo* 1297 (Valls i Taberner, *Aneu*, 346).

Ponsich (*Toponímia*, 152) cita les mencions següents d'aquests dos NLL: 1) *ecclesia S. Saturnini de Caputrive Ceritanie* 1148, *Caborrivo* 1188, *Caborriu* c. 1200, 1267, *Cabariu* 1628; 2) *villarum de Cabarrivo* 1269.

En trobem altres mencions antigues addicionals, tot i que no sempre resulta possible identificar-les amb l'un o l'altre i, al capdavant, és probable que alguns d'aquests testimonis es refereixin al (3) o altre lloc diferent dels que existeixen actualment a la Baixa